

College voor Huisartsgeneeskunde, Verpleeghuisgeneeskunde en medische zorg voor verstandelijk gehandicapten

Besluit van 21 augustus 2008 houdende opleidings-, erkennings- en (her)registratie-eisen voor het specialisme geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten^{*1,2,3}

(Besluit geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten)

College voor Huisartsgeneeskunde, Verpleeghuisgeneeskunde en medische zorg voor verstandelijk gehandicapten,

gelet op artikel 14, tweede lid, onder d, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en artikel 14, eerste lid, van de Regeling specialismen en profielen geneeskunst van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst;

gezien het advies van het federatiebestuur van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, de Landelijke Huisartsen Vereniging, het Nederlands Huisartsen Genootschap, de Beroepsvereniging van Verpleeghuisartsen en Sociaal Geriaters, de Nederlandse Vereniging van Artsen voor Verstandelijk Gehandicapten, de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband en de Huisarts, Verpleeghuisarts en arts voor verstandelijk gehandicapten Registratie Commissie;

BESLUIT:

^{*}Dit Besluit is gepubliceerd in de Staatscourant van 27 november 2008, nr. 1014 en in werking getreden op 1 januari 2009.

¹ Dit Besluit is gewijzigd bij Besluit van 16 oktober 2008 houdende de wijziging Kaderbesluit en Besluit verpleeghuisgeneeskunde, dat op 15 januari 2009 in de Staatscourant is gepubliceerd en op 15 juli 2009 in werking is getreden.

² Dit Besluit is gewijzigd bij besluit van 11 december 2013 houdende de wijziging van het Kaderbesluit CHVG en specifieke besluiten in verband met individualisering opleidingsduur waarvan op 17 april 2014 mededeling is gedaan in de Staatscourant. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2015.

³ Dit Besluit is gewijzigd bij besluit van 13 september 2017 houdende de wijziging van diverse collegebesluiten waarvan op 12 december 2017, nr. 71239, mededeling is gedaan in de Staatscourant. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2018.

Hoofdstuk A **Algemene bepalingen**

A.1. Begripsomschrijvingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten: het specialisme dat zich richt op de aanpak van algemene en handicapgerelateerde gezondheidsvragen van mensen met een verstandelijke handicap, inhoudende doelgroepspecifieke preventie, diagnostiek, behandeling en begeleiding, waar nodig in multidisciplinair verband;
- b. landelijk opleidingsplan: Kaderopleidingsplan Arts voor Verstandelijk Gehandicapten van het Erasmus MC.

A.2. Toepassingsbereik besluit

1. Op de opleiding, erkenning en herregistratie voor het specialisme geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten zijn, naast de in dit besluit genoemde eisen, alle eisen van toepassing zoals opgenomen in het Kaderbesluit CHVG.
2. In beleidsregels van de HVRC kunnen de bepalingen in dit besluit nader worden ingevuld.

Hoofdstuk B **De opleiding**

B.0. Duur

De duur van de opleiding bedraagt drie jaar.

B.1. Structuur opleiding

1. De praktijkopleiding heeft de volgende onderdelen:
 - a. opleidingsperioden:
de aios volgt opleidingsperioden in de opleidingsinrichting gedurende in totaal eenentwintig tot dertig maanden;
 - b. stages:
de aios volgt stages met een totale duur van zes tot vijftien maanden. Daarbij wordt een keuze gemaakt uit twee tot zes stages uit onderstaande blokken:
 - i. etiologie en neurologische functie, die kan plaatsvinden op het gebied van de neurologie, de kindergeneeskunde of de klinische genetica;
 - ii. somatische beperkingen en handicaps, die kan plaatsvinden op het gebied van het specialisme ouderengeneeskunde, de interne geneeskunde, de revalidatiegeneeskunde, de keel- neus- oorheelkunde of de oogheelkunde;
 - iii. psyche en veroudering, die kan plaatsvinden op het gebied van de specialisme ouderengeneeskunde, de psychiatrie of de klinische geriatrie;
 - iv. huisartsgeneeskunde, die plaatsvindt op het gebied van huisartsgeneeskunde;
2. De aios dient de module wetenschappelijke vorming te volgen en kan daarnaast één of meer andere keuzemodules volgen in totaal gedurende ten hoogste zes maanden, met inachtneming van het eerste lid onder a en b bepaalde.

B.2. Inhoud opleiding

De opleiding omvat de volgende thema's:

- a. levensfasegebonden gezondheidsproblematiek;
- b. gedrag, gedragsstoornissen, psychiatrische stoornissen;
- c. specialistische somatische problemen bij verstandelijk gehandicapte mensen;
- d. de AVG in de organisatie;
- e. etiologie en co-morbiditeit/preventie in de zorg.

B.3. Specialismegebonden competenties

De specialismegebonden competenties zijn de volgende:

1. ten aanzien van medisch handelen:
 - i. de arts voor verstandelijk gehandicapten is in staat naar aanleiding van signalen samen met de patiënt en zijn omgeving de hulpvraag te verhelderen en een werkbaar interventievoorstel te doen.
2. ten aanzien van communicatie:
 - i. de arts voor verstandelijk gehandicapten is in staat om effectief te opereren in de driehoek: patiënt/ patiëntstelsel/AVG.

3. ten aanzien van samenwerking:
 - i. de arts voor verstandelijk gehandicapten is gericht op multidisciplinaire samenwerking en is in staat om effectieve en doelmatige samenwerkingsrelaties op te bouwen en te onderhouden.
4. ten aanzien van kennis en wetenschap:
 - i. de arts voor verstandelijk gehandicapten is in staat om een bijdrage te leveren aan wetenschappelijke onderbouwing van het vak, aan de ontwikkeling van richtlijnen en standaarden en aan het integreren van algemene medische inzichten en populatie specifieke kenmerken.
5. ten aanzien van maatschappelijk handelen:
 - i. de arts voor verstandelijk gehandicapten levert een bijdrage aan maatschappelijk verantwoorde medische zorgverlening aan mensen met een verstandelijke handicap.
6. ten aanzien van organisatie:
 - i. de arts voor verstandelijk gehandicapten is in staat om in diverse organisatorische verbanden de eigen rol, positie en verantwoordelijkheid te verduidelijken en waar te maken.
7. ten aanzien van professionaliteit:
 - i. de arts voor verstandelijk gehandicapten levert hoogstaande patiëntenzorg en bewaakt daarbij expliciet de belangen van de patiënt en zijn omgeving.

Hoofdstuk C **De erkenning**

Titel I **De opleider**

C.1. Eisen voor erkenning als opleider

De opleider voldoet aan de volgende aanvullende eisen:

- a. is ten minste voor 0,5 fte werkzaam in de opleidingsinrichting;
- b. heeft een zorgvuldige en inzichtelijke praktijkvoering, waarbij voor de registratie van patiëntgegevens een goed bijgehouden en inzichtelijk registratiesysteem wordt gebruikt;
- c. is ten minste 0,2 fte van de aanstelling beschikbaar voor de opleiding;

Titel II **De opleidingsinrichting**

C.2. Eisen voor erkenning als opleidingsinrichting

De opleidingsinrichting of een combinatie van twee opleidingsinrichtingen voldoet aan de volgende aanvullende eisen:

- a. in de werkzaamheden komen de gebruikelijke facetten van de geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten aan de orde;
- b. de samenstelling van de populatie die geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten ontvangt waarborgt voldoende variatie in de werkzaamheden;
- c. in de instelling ontvangen ten minste 300 cliënten integrale medische zorg dan wel aanvullende specialistische zorg van een arts voor verstandelijk gehandicapten;
- d. de populatie bestaat uit mensen met een verstandelijke handicap op alle niveaus alsmede mensen met (ernstige) meervoudige handicaps;
- e. beschikt over medisch-administratieve ondersteuning ten behoeve van de opleider van een omvang die correspondeert met de mate waarin de opleider met patiëntenzorg is belast;
- f. heeft ten minste de volgende disciplines of faciliteiten beschikbaar: verpleegkunde, fysiotherapie, ergotherapie, logopedie, diëtetiek, gedragswetenschappers;
- g. de aios kan gebruik maken van een onderzoekkamer en beschikken over een afzonderlijke werkplek;
- h. beschikt over een ruimte voor de aios om zich terug te trekken voor studie of indien tijdens het doen van diensten geen beroep op hem wordt gedaan.

Hoofdstuk D **Herregistratie**

D.1. Specialistenregister

1. Er wordt een register van artsen voor verstandelijk gehandicapten ingesteld.
2. De HVRC is belast met de behandeling van verzoeken tot inschrijving in het register van artsen voor verstandelijk gehandicapten.

D.2. Werkzaam als arts voor verstandelijk gehandicapten

1. Werkzaam zijn omvat:
 - a. het verrichten van algemene en specialistische medische diagnostiek, behandeling en begeleiding bij mensen met een verstandelijke beperking. Dit kan gebeuren in de rol van hoofdbehandelaar, medebehandelaar of consulent;
 - b. gemiddeld over vijf jaar tenminste 50 uur avond-, nacht of weekenddiensten per jaar.
2. Onder geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten wordt verstaan:
 - a. het is gericht op de specifieke doelgroep van mensen met een verstandelijke handicap;
 - b. er is een veelheid aan oorzaken voor een verstandelijke handicap, waarmee diverse medische problemen zijn geassocieerd;
 - c. er doen zich vaak meervoudige stoornissen voor;
 - d. er bestaat een bijzondere verdeling van ziekten en aandoeningen;
 - e. er is sprake van een bijzondere presentatie van de klachten;
 - f. er treden handicapgebonden diagnostische en therapeutische problemen op;
 - g. er is bij de cliënten sprake van wisselende gradaties van handelings- en wilsonbekwaamheid, waardoor betrokkenheid bestaat van ouders of (andere) wettelijke vertegenwoordigers en (professionele) begeleiders;
 - h. de continuïteit van de zorgverlening is gewaarborgd door een goede regeling voor waarneming bij afwezigheid van de arts voor verstandelijk gehandicapten.

Hoofdstuk E **Slotbepalingen**

E.1. Overgangsbepaling⁴

1. Artikel E.1. van het Kaderbesluit CHVG is van overeenkomstige toepassing.
2. De RGS toetst vanaf 1 januari 2023 of voldaan is aan artikel D.2., eerste lid onder b.

E.2. Intrekking besluit

Besluit medische zorg voor verstandelijk gehandicapten van 15 april 2004⁵ wordt ingetrokken.

E.3. Bekendmaking

1. Dit besluit, alsmede wijziging daarvan, behoeft instemming van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
2. In de Staatscourant wordt mededeling gedaan van de vaststelling en wijziging van dit besluit. Daarnaast wordt mededeling gedaan in het officiële orgaan van de KNMG.
3. De mededeling in het officiële orgaan van de KNMG als bedoeld in het eerste lid bevat ten minste de titel van het besluit of wijziging en de datum van inwerkingtreding van het besluit of wijziging.

E.4. Inwerkingtreding⁶

1. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2009.
2. In afwijking van het eerste lid treedt artikel D.2., eerste lid, onder b op 1 januari 2018.
3. Indien de Staatscourant waarin de vaststelling van dit besluit en het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel E.3., eerste lid, worden geplaatst, wordt uitgegeven na 31 december 2008, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, en werkt zij terug tot en met 1 januari 2009.

E.5. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten.

Utrecht, 10 september 2008

⁴ Besluit CGS van 13 september 2017

⁵ Stcr. 2004, 228; laatstelijk gewijzigd bij besluit van 16 februari 2006 (Stcr. 2006, 187).

⁶ Besluit CGS van 13 september 2017

dr. G.A. van Essen
voorzitter CHVG

mw. mr. V.J. Schelfhout-van Deventer
secretaris colleges

oud

Algemeen

Op verzoek van de NVAVG is de naam van het specialisme Medische zorg voor verstandelijk gehandicapten veranderd in Geneeskunde voor Verstandelijk Gehandicapten. Deze naam sluit beter aan bij de naamgeving van andere medisch specialismen alsmede bij de internationale aanduiding. Binnen de beroepsgroep bestaat brede steun voor deze mutatie. Naamswijziging van het specialisme heeft automatisch tot gevolg dat dit besluit eveneens een naamswijziging heeft ondergaan.

Dit besluit bevat de aanvullende opleidings-, erkennings- en (her)registratie-eisen voor het specialisme geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten.

Er bestaat binnen het specialisme geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten thans slechts een opleidingsinstituut. Dit opleidingsinstituut heeft het landelijk opleidingsplan ontwikkeld. Dit bevat tevens het protocol toetsing en beoordeling in de opleiding arts voor verstandelijk gehandicapten. Omdat er maar een opleidingsinstituut is (Erasmus MC), is het landelijk opleidingsplan tevens het opleidingsplan van dat instituut.

Artikelsgewijs**Hoofdstuk B**Artikel A.1.

Onder b: Door in dit besluit 'dynamisch' te verwijzen naar Kaderopleidingsplan Arts voor Verstandelijk Gehandicapten van het Erasmus MC, dat wil zeggen zonder een versie te noemen, worden wijzigingen in het kaderopleidingsplan automatisch meegenomen in het specifieke besluit. Tenzij het een wijziging betreft van een onderwerp dat met name in dit besluit wordt genoemd.

Artikel B.1.

Dit is een nadere invulling van het bepaalde in artikel B.1. van het Kaderbesluit CHVG.

Ten aanzien van de blokken genoemd in het **eerste lid, onder b**, geldt het volgende:

Etiologie en neurologische functie:

- afdeling klinische genetica met oriëntatie in de moleculaire genetica, kindergeneeskunde en kinderneurologie;
- afdeling (kinder)neurologie en epilepsiecentrum met oriëntatie in beeldvormende technieken: de werktijd is verdeeld over beide terreinen.

Somatische beperkingen en handicaps:

- (kinder)revalidatiecentrum met oriëntatie op de afdeling orthopedie;
- centrum voor mensen met een verstandelijke en visuele handicap met oriëntatie op een afdeling kinderoogheelkunde;
- centrum voor mensen met een verstandelijk en auditieve handicap met oriëntatie in een audiologisch centrum.

Psyche en veroudering:

- verpleeghuis (somatisch en psychogeriatrisch) met oriëntatie op een afdeling klinische geriatrie;
- afdeling (kinder)psychiatrie en observatiecentrum of SGLVG-afdeling van een instelling voor mensen met een verstandelijke handicap met oriëntatie bij een consulente team.

Huisartsgeneeskunde:

- Het volgen van cursorisch onderwijs en aangevuld met een stage bij een huisarts.

Tweede lid: nieuw is de toevoeging van de verplichte module wetenschappelijke vorming naast de mogelijkheid van keuzemodule(s). Deze modules gezamenlijk mogen maximaal zes maanden duren.

Artikel B.3.

Dit is een uitwerking van artikel B.2. Kaderbesluit CHVG. De nadere invulling is vastgelegd in bijlage 1 bij het Kader Opleidingsplan Arts voor Verstandelijk Gehandicapten.

Hoofdstuk D

Artikel D.1.

Op 15 december 2006 is onder andere artikel 14 van de Wet BIG gewijzigd (Stb. 2006, 472). In artikel 14, tweede lid, onder d. van deze wet is bepaald dat het CHVG belast is met het besluit tot instelling van een specialistenregister. Deze taak van het college is voor het eerst opgenomen in de regelgeving. Nadat het college dit formele besluit heeft genomen, gaat de registratiecommissie over tot het feitelijk instellen (lees: openstellen) van het betreffende specialistenregister.

De wetswijziging voorziet niet in een overgangsbepaling, zodat het CHVG gehouden is de besluiten die hiermee strijdig zijn, in overeenstemming te brengen met artikel 14 van de Wet BIG. Alhoewel van strijdige besluiten geen sprake is, kiest het CHVG ervoor om wijziging van de specifieke besluiten als gevolg van de modernisering, te gebruiken om aan het bepaalde in artikel 14, tweede lid, onder d. van de Wet BIG te voldoen. Bij de vaststelling van dit besluit wordt tevens overgegaan tot het in formele zin instellen van het bijbehorende specialistenregister. Dit, ondanks het feit dat het register van artsen voor verstandelijk gehandicapten reeds jaren geleden door de HVRC is opengesteld voor de arts c.q. arts voor verstandelijk gehandicapten die voldoet aan de (her)registratie-eisen van het CHVG. De arts wiens inschrijving in het register van artsen voor verstandelijk gehandicapten is doorgehaald, kan geen rechten ontlenen aan dit formele besluit van het CHVG.

Artikel D.2.

Dit is een nadere invulling van het bepaalde in artikel D.19.

Werkzaamheden als uitsluitend adviserend arts, niet inhoudend patiëntgebonden werkzaamheden, worden niet beschouwd als werkzaamheden als arts voor verstandelijk gehandicapten als bedoeld in artikel D.2. Andere werkzaamheden zoals zogeheten additieve werkzaamheden worden niet beschouwd als werkzaamheden als arts voor verstandelijk gehandicapten als bedoeld in artikel D.2.

De werkzaamheden als arts voor verstandelijk gehandicapten kunnen zijn verricht als zelfstandig gevestigd arts voor verstandelijk gehandicapten, als arts voor verstandelijk gehandicapten in dienstverband of als waarnemend arts voor verstandelijk gehandicapten.

Op verzoek van de NVAVG zijn 50 uur avond-, nacht of weekenddiensten per jaar gemiddeld over vijf jaar opgenomen. Het tijdstip waarop de AVG-er aan deze eis moet gaan voldoen, wordt nog bepaald (zie artikel E.4. tweede lid).

De arts voor verstandelijk gehandicapten is er voor verantwoordelijk dat in geval van zijn afwezigheid de zorg bij voorkeur wordt verleend door een arts voor verstandelijk gehandicapten. In het geval een huisarts waarneemt voor een arts voor verstandelijk gehandicapten, dient een arts voor verstandelijk gehandicapten als achterwacht te fungeren.